

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR UCHUN, ADABIYOTLARNI TARG'IB QILISHDA AXBOROT KAMMUNIKATSIYA VA TEXNANOLOGIYALARINING ROLI VA AHAMIYATI.

Sadriddin Shohjahon Mirzo Jaloliddin o'g'li

Buloqboshi pedagogika kolleji Ishlab chiqarish ta'limi ustasi.

Yangiboyeva Komila Abdulxamidovna

Kasbiy faoliyatda axborot texnologiyalari fani o'qituvchisi.

Annotatsiya. *Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda adabiyotni targ'ib qilishda AKTning o'rni va ahamiyati haqida so'z boradi*

Kalit so'zlar. *Bolalar, maktabgacha ta'lim, AKT, kompyuter, qobilyat, o'qituvchi, o'qitish vositalari.*

Jamiyat va ishlab chiqarishning zamonaviy rivojlanishi sharoitida dunyoni moddiy, energiya va mehnat resurslaridan kam bo'lmagan axborot resurslarisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Apriori, zamonaviy axborot maydoni nafaqat boshlang'ich maktabda, balki maktabgacha yoshdagi bolalarda ham kompyuter ko'nikmalarini talab qiladi. Bugungi kunda axborot texnologiyalari ota-onalar, o'qituvchilar va maktabgacha yoshdagi ta'lim sohasidagi mutaxassislarning imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Zamonaviy kompyuterdan foydalanish imkoniyatlari imkon beradi eng to'liq va muvaffaqiyatli bolaning qobiliyatlarini rivojlantirishni amalga oshirish.

An'anaviy texnik o'qitish vositalaridan farqli o'laroq, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bolani nafaqat ko'p sonli tayyor, qat'iy tanlangan, to'g'ri tashkil etilgan bilimlar bilan to'ldirishga, balki intellektual, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga imkon beradi va bu juda muhimdir. erta bolalik - mustaqil ravishda yangi bilimlarni egallash qobiliyati. Kompyuterning ma'lumotlarni bir vaqtning o'zida matn, grafik tasvirlar, ovoz, nutq, video ko'rinishida takrorlash, ma'lumotlarni eslab qolish va katta tezlikda qayta ishlash qobiliyati mutaxassislarga bolalar uchun barcha mavjud o'yinlardan tubdan farq qiladigan yangi faoliyat vositalarini yaratishga imkon beradi. va o'yinchoqlar. Bularning barchasi uzluksiz ta'limning birinchi bo'g'ini bo'lgan maktabgacha ta'limga sifat jihatidan yangi talablar qo'yadi, uning asosiy vazifalaridan biri bu bolaning shaxsiyatini boyitilgan rivojlantirish salohiyati. Shu bois maktabgacha ta'lim va tarbiya tizimiga axborot texnologiyalarini joriy etish zarur.

Bugungi jadal rivojlanib borayotgan axborotlashtirish tizimi jamiyatimizning barcha sohalari qatorida ta'lim sohasini ham qamrab olmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalari sohasini yanada yanada takaomillashtirish chora-tadbirlari tog'risida"gi 2018-yil 19-fevraldagi PF-5349 - sonli hamda 2020 yil 5 oktyabrdagi PF-6079-son "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmonlari shuningdek, "O'zbekiston Respublikasida Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi 2018-yil 19-fevraldagi 3549-

sonli Qaroriga muvofiq jamiyatimizning boshqa sohalarida bo`lganidek, maktabgacha ta`lim sohasida ham ta`lim jarayonlarida axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalaridan keng foydalanish ta`lim sifatini ta`minlovchi vositalardan biriga aylanmoqda. Axborot kommunikatsiya texnologiyalarining ta`limning ilk bosqichi bo`lgan maktabgacha ta`lim sohasiga kiritilishi pedagog xodimlarning oldiga katta mas`uliyat qo`yilishi bilan birga, ularning o`z ustida ishlab, AKT buyicha bilim saviyasini oshirishni, shuningdek ularning izlanuvchanligi va ijodkorligini talab etadi.

Axborotlashtirish jarayonida maktabgacha ta`lim tashkilotidagi tayyorlov guruh xonalarini yetarlicha jihozlash, multimediya jihozlari uchun moslashtirish masalalarini hal etish, maktabgacha ta`lim tashkilotida faoliyat yuritayotgan pedagog xodimlarning AKT bo`yicha savodxonligini oshirish ustuvor vazifalardan biriga aylanmoqda. Maktabgacha ta`lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish bir necha yo`nalishlarda o`z ifodasini topadi:

- a) axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan bolalar bilan bo`lgan masofaviy ta`limtarbiya jarayonida foydalanish;
- b) axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan masofaviy ta`limda pedagoglarning otaonalar bilan hamkorlik jarayonida foydalanish;
- c) axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan metodik ishlarni tashkil etishda, ta`lim sifatini oshirishda tarbiyachilar bilan ishlash jarayonida foydalanish.

Zamonaviy axborotlashgan jamiyat maktabgacha ta`lim tashkiloti pedagoglari oldiga bir qator vazifalarni qo`yadi. Eng avvalo, pedagog kompyuter o`yinlarini va ta`lim dasturlarini tanlashda bolaga boshchilik qilishi kerak. Buning uchun tarbiyachi kompyuter savodxonligini egallagan bo`lishi zarur, shuningdek maktabgacha yoshdagi bolalar bilan olib borilayotgan ta`lim-tarbiya faoliyatida bevosita global internet tarmog`i resurslaridan unumli foydalana olishi muhim.

Maktabgacha yoshdagi bolalar ta`lim-tarbiyasida an'anaviy ta`lim shakllari bilan kompyuterlashtirilgan pedagogik texnologiyalarni taqqoslaydigan bo`lsak, kompyuterlashtirilgan texnologiyalarda samarali natijalar namoyon bo`ladi. Kompyuter ekranida axborotning o`yin shaklida aks etishi bolalarda shu faoliyat turiga nisbatan diqqat va qiziqishini uyg`otadi; harakat, tovush, multiplikatsiya tasvirlari bola xotirasida uzoq vaqt taassurot qoldiradi. Muammoli masalalarning qo`yilishi va ularning to`g`ri yechimini kompyuter orqali topilishi bolalarda mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlanishiga ijobiy ta`sir ko`rsatadi. O`zbekiston Respublikasi maktabgacha ta`lim konsepsiyasida ko`rsatilganidek, kompyuter bolaga alohida yondashuv imkonini yaratadi, bu jarayonda har bir bolada o`z intellektual darajasida va shaxsiy xususiyatlaridan kelib chiqib topshiriqni bajarishiga imkon bo`ladi. O`z navbatida, bolalarda kompyuter va smartfonlardan to`g`ri foydalanish ko`nikmasini shakllantirish, mazkur texnika vositalarining ijobiy imkoniyatlari bilan birga salbiy tomlari ham mavjudligini nazarda tutish zarur. U faqat ta`limning samaradorligini va zamonaviyligini ta`minlash uchun xizmat qilishi lozim. AKTning maktabgacha ta`limga kiritishidagi dolzarb muammolardan yana biri zamonaviy axborot texnologiyalari sohasida pedagog xodimlar kompetentligining yetarli emasligidir. Bugungi kun pedagoglari zmon bilan hamnafas ravishda o`z bilim va ko`nikmalarini mustaqil oshirib borishlari zarur

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun, axborot kommunikatsiyasi va texnologiyalarning adabiyotlarni targ'ib qilishdagi roli va ahamiyati juda muhimdir. Bu imkoniyatlar, bolalarga adabiyotlar bilan qiziqishlarini oshirish va o'qishga motivatsiya qilishda yordam beradi.

Axborot kommunikatsiyasi va texnologiyalar orqali, bolalar istalgan vaqtda dunyodagi iste'molchilarni, yozuvchilarni va muallimlarni bilishlari mumkin bo'ladi. Internet orqali o'qish materiallariga osonlik bilan kirishish, elektron kutubxona va muassasalardan elektron kitoblarni olish, adabiyotlar bilan ta'limiy videolar va animatsiyalar yaratish imkoniyatlari bor. Bu, adabiyotlarni o'qish yordamida talabalarni ilgari ko'rgan, qiziqishlarini buzishni oldini olishda o'rnatiladigan ajoyib vositalardir.

Texnologiya hamda axborot kommunikatsiyasi adabiyotlarni o'rganish uslub va imkoniyatlarini yanada rivojlantiradi. Yaratqan elektron darslar, interaktiv testlar, o'qishning multimedia tashriflari, eBooklar, audiobooklar va boshqalar yordamida bolalar adabiyotlar bilan yaxshi tanishib, ularga e'tibor qaratish va ularni o'qishga qiziqishadi.

Bolalar uchun axborot kommunikatsiyasi va texnologiyalar, adabiyotlar bilan yaqinlashish va tushunchalarini mustahkamlashda muhim vositalar hisoblanadi. Ularning yordamidan bolalar yaratqan xayollarini bayon etilishi, o'qish bilimi va tajribalari mustahkamlanyadi. Shuningdek, bu vositalar orqali ular o'zbek adabiyotlarini yaxshi o'rganish, tarjima qilish va xalqaro adabiyotlarni ham yondashish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Artemova L.V. Atrofimizdagi dunyo maktabgacha yoshdagi bolalar uchun didaktik o'yinlarda: Bolalar bog'chasi o'qituvchilari va ota-onalari uchun kitob - M.: Ta'lim, 1992 yil.
2. Gorvits Yu.M., Chainova L.D., Poddyakov N.N., Zvorygina E.V. va boshqa maktabgacha ta'limda yangi axborot texnologiyalari. M.: LINKA-IIPES, 1998 yil.
3. Gorvits Y., Pozdnyak L. Bolalar bog'chasida kompyuter bilan kim ishlashi kerak. Maktabgacha ta'lim, 1991 yil, No 5 - p. 92-95.
4. A.A. Zubrilin "Informatika fanini o'qitishda o'yin komponenti". Boshlang'ich ta'limda informatika. 2001 yil, № 3, bet. 3 - 16.
5. To'raqulov X.A. Pedagogik tadqiqotlarda axborot tizimlari va texnologiyalari.- T.;Fan, 2007